

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja a poštno vred in v Mariboru a pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrt leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravitelstvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. — Določniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobijo se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za okužila se plačuje od navadne vrstice, če se natane enkrat, po 5 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Iz državnega zbora.

V seji dne 8. maja so vložili vitez Berks in tovariši predlog, naj v skupini mest in trgov: Celje-Brezice dobijo volilno pravico tudi tisti trgi, ki te pravice do zdaj še niso imeli, na pr. Rajhenburg, Podsreda, Pilštanj, Braslovce itd. Kakor se je že zadnjič kratko naznanilo, se je jelo v tej seji razpravljati o nujnem predlogu dr. Gregorčiča in tovarišev zastran krivic, ki se ob laški meji godijo Slovincem. Govornik je dokazoval, da je Gorica slovensko mesto, da se pa lahonstvo tamkaj z vladno pomočjo širi; vsled tega trpijo Slovenci; a podpira se tudi stranka, ki je sovražna Avstriji. Govornik je v ta namen navedel mnogo dokazov. Italijanaši so hudo ugovarjali. Razprava o teh goriskih zadevah se je pretrgala, da se nadaljuje dne 13. maja.

V isti seji dne 8. maja so se volili sledeči odseki: legitimacijski odsek, ki ima preiskati one volitve, zoper katere se je vložil ugovor. V tem odseku je Slovenec, namreč dr. Ferjančič. Volitev dr. Pommerja v Celju bo preiskal Čeh dr. vitez Wiederspurg. V peticijskem odseku je izmed Slovencev dr. Žitnik. Ta odsek se peča s prošnjami, ki dohajajo državnemu zboru. V davčni odsek je izvoljen izmed Slovencev Pogačnik. V pravnem odseku sta le 2 uda slovanske krščanske narodne zaveze: izmed Slovencev ni v njem nobenega. V imunitnem odseku, ki ima razsoditi, se-li sme državni poslanec izročiti sodniji, ako ga kdo toži, je Slovenec dr. Ferjančič, katerega so izvolili tudi v predsednika temu odboru.

V seji dne 10. maja se je razpravljalo edino le o kupčijski pogodbi z Bolgarsko. Vladni predlog se je po dolgi obravnavi sprejel. V tej seji je stavil g. Pogačnik s tovariši tudi predlog, da se naj kmečkim sinovom olajša vojaško breme. — V seji dne 11. maja je predlagal vitez Berks s tovariši, naj se po tistih okrajnih glavarstvih, koder so prepovedani sejmi, ustavi eksekutivno iztirjavanje davkov. — Poslanec Biankini in tovariši se pritožujejo proti dalmatinski vladi, katera noče privoliti, da bi duhovniki nastopili župnijo, ki spadajo k stranki prava, čeravno so povsem zmožni in neomadeževani. Za tiste bralce »Gospodarja«, ki razmer v Dalmaciji ne poznajo, bodi omenjeno, da se nahajajo ondi dve stranki: narodna stranka in stranka prava ali pravaši. Ti dve stranki sta si v marsičem nasprotni. Vlada drži z narodno stranko, kateri pripada zdajšnji dalmatinski deželni glavar in državni poslanec dr. Bulat; k stranki pravi spadajo državni poslanci Biankini, Perič, dr. Trumbić. Vlada torej ne mara potrjevati v župnike onih duhovnikov, ki pripadajo k stranki prava. Radovedni smo, bode-li vlada na to vprašanje kaj odgovorila.

V isti seji, dne 11. maja je odgovoril ministerski

predsednik, grof Badeni, na dve interpelaciji. V seji dne 6. aprila so se namreč pritožili laški poslanci Malfatti in tovariši radi neprilичnosti, ki so se bajé godile pri zadnjih volitvah na škodo Lahov (?); slovenski in hrvaški poslanci Gregorčič in Coronini, Spinčič in Laginja so pa vložili pritožbo zoper krivice, ki so se pri zadnjih državnoborskih volitvah godile Slovincem v Gorici, v Trstu in okolici, Slovincem in Hrvatom pa v Istri. Grof Badeni je skušal stvar razlagati tako, kakor da bi bili sicer ljudje nepravilno postopali Slovenci in Hrvati, kakor Lahji. Z odgovorom niso bili zadovoljni ne Slovenci, ne Hrvati. O tej zadevi se je sicer pozneje obširno razpravljalo. Več nemških poslancev je stavilo nujni predlog, naj se odpravi vladna odredba z dne 22. aprila, s katero se je ukazalo uradnikom na Moravskem, da morajo, kakor oni na Češkem, uradovati za Čeha v češkem jeziku. Ta zadeva pride kmalu na vrsto in bomo doživeli zopet burne seje, kakoršne so bile zastran enake jezikovne naredbe za Česko. Ali nameravajo tudi zavoljo tega najnovejšega jezikovnega ukaza nemškoliberalni poslanci ministerstvo djati na zatožno klop, tega še niso naznanili.

Sledila je razprava o vladni naredbi z dne 18. februarja, s katero se je podelila državna podpora v znesku z 250.000 gld. v polajšanje občinam, ki so v sili vsled vremenskih nezdod. Pri tej priliki so obširno govorili: nemški poslanec dr. Roser, Peška, Kaiser, Vladimir Gniewosz itd. Stvar pride pred finančni odsek, ki se ima izvoliti in bo štel 48 udov. — Nato se je začela razprava o vladni predlogi, da se naj vpeljejo kmečke zadruge. Tudi o tej zadevi se je obširno govorilo, med drugimi je govoril tudi graški socijalni demokrat Resel. Temu je ugovarjal krščanski socijalist Steiner ter očital socijalnim demokratom sploh, da oni kmetom delajo obljube, katerih ne morejo izpolniti. Tako so socijaldemokrati ob času zadnjih volitev obetali češkemu kmetu, da se bo posestvo kneza Schwarzenberga razdelilo in bo vsakrteri nekaj dobil. Predlog za vpeljavo kmečkih zadrug se ima izročiti poljedelskemu odseku, ki bo štel 48 članov.

Slednjič se je razpravljalo še o vladni predlogi, naj država kupi železnico Lvov - Belzec v Galiciji. Zoper ta vladni predlog je govorilo več nemškoliberalnih poslancev; nekako zagovarjal ga je krščanski socijalist dr. Gessman, ki je izrekel željo, naj vlada za to skrbi, da se pozida še več železnic po Nižjeavstrijskem, koder jih zdaj še pomanjkuje. Zraven je očital nemškim liberalcem, da so hinavci, ki so zmirom zabranili take postave, ki bi bile ljudstvu na korist, oni so vedno skrbeli le za svoj denarni »žakelj«. Grozno so hruli nemskutarji, ko jim je Nemec dr. Gessman očital te grehe. Slenilo se je zadnjič, da ima železniški odsek, obstoječ iz 48 udov, pretresati ta predlog.

V seji dne 13. maja so se izvolili sledeči trije odseki, vsak obstoječ iz 48 udov. Kakor je »Slov. Gospodar« že naznanil, voli slovanska krščanska narodna zveza v odseke z 48 člani: 4 ude, namreč po 2 Slovenca, 1 Hrvat in 1 Rusina. V finančni odsek, ki je v državnem zboru najvažnejši, sta se izvolila Slovenca dr. Krek in dr. Gregorčič: v železniški odsek Slovenca: Šuklje in grof Coronini: v kmetijski odsek, kateri se ima precej zdaj pečati s prevažno predlogo zastran kmetijskih zadrug, sta izvoljena Slovenca Povše in Žičkar. Dne 13. maja je bil pa za nas Slovence in Hrvate silno važen radi tega, ker so primorski Slovani imeli priliko, pred celim svetom razkriti grozne krivice, katere se njim tamkaj godijo od strani Lahov in od strani primorske vlade. Že v soboto, dne 8. maja se je začelo o tem razpravljati. Govoril je takrat goriški poslanec dr. Gregorčič, a v četrtek so prišli na vrsto poslanci: Spinčič, Žitnik, Biankini, Ferjančič in Laginja. Ugovarjali so sicer tudi nekateri Lahi, pomagal je Italijanom židovski liberallec Piferše. Toda pomagalo ni Lahom nič. Nekaj časa so res ugovarjali, a slednjič so obmolknili. Zmaga je bila očitno na strani Slovanov; kajti takih krivic, kakršne so delali Lahi Slovanom v poreškem deželni zboru, kjer so Lahoni zavrgli volitve slovanskih poslancev, čeravno so bili soglasno izvoljeni, takih krivic ni mogoče zavreči; nadalje krivica, ki se je letos zgodila slovenskemu poslancu Nabergoju, ki je bil postavno izvoljen v deželni zbor tržaški, pa se je brez najmanjšega uzroka zavrgla njegova volitev; ta krivica je vnebovpijoča in se ne da utajiti. Ker so torej slovanski poslanci zahtevali, da se naj sprejme nujnost njihovega predloga, se je tudi zgodilo; kajti skoraj vsa zbornica je glasovala za ta predlog, tudi Italijani. S tem stvar se ni končala, ampak se bo še le stvarno začela pretresovati.

V tej seji so stavili nemški liberalci kaj čuden predlog, namreč: naj se razpusti legitimacijski odsek. Ta odsek ima preiskovati, kakor smo že povedali, tiste volitve, zoper katere se je vložil kak ugovor. Tako na pr. je došlo državnemu zboru več ugovorov zoper izvolitev dr. Pommerja v celjski mestni skupini, zoper izvolitev nekaterih laških poslancev v Trstu, Gorici in Istri. Vsega skupaj se ugovarja zoper 69 volitev. Samo po sebi se razumeva, da večina legitimacijskega odseka ni izročila volitve dr. Pommerja v preiskovanje nemškemu liberalcu, velikoveč jo je dobil v roke Čeh Wiedersperg; volitve nepostavno izvoljenih Lahov se niso izročile Italijanu, temveč Slovincu dr. Ferjančiču in Hrvatcu dr. Laginji. Ali to je spekle nasprotnike tako grozno, da so zahtevali pred sejo in zopet po seji, da se ima razpustiti ta odsek, ki naj preiskuje postavnost volitev. Se v, da so propadli s svojim predlogom. Ko so imeli liberalci večino v državnem zboru, so delali ravno tako, kakor ravna zdajšnja večina. Sicer pa so javno povedali naši možje, da če najdejo, da so se postavno izvršile volitve v Primorju, bodo predlagali zbornici, naj se volitve tudi potrdijo.

Po tridnevem odmoru se je v torek, dne 18. maja zopet sešel državni zbor. Na dnevnem redu je bilo prvo branje vladnega predloga o pristojbinah, potem posvetovanje o primorskih zadevah. Toda do obravnave ni prišlo. Manjšina, to je nemški liberalci so zabranili vsako razpravo. Slediti je moralo začetkoma seje dvakratno prazno glasovanje po imenih, ker je tako zahtevalo več kakor 50 liberalnih poslancev. Pri glasovanju so vsakokrat podlegli liberalci. Predsednik je potem hotel, da se začne obravnavati o vladnem predlogu, in je dal besedo nemškoliberalnemu poslancu dr. Schückerju. Toda temu nemški liberalci niso pustili govoriti ter so grozno hruli in kričali, kedar je predsednik zahteval,

naj začne svoj govor. Gotovo več kakor dvajsetkrat se je ponavljal ta-le prizor: Predsednik: dr. Schücker naj govori! Nato so zagnali liberalci strašen krik: Ne, ne, on mora molčati. To se je godilo skozi 4 ure. Predsednik si ni mogel pomagati; slednjič je sejo pretrgal in napovedal, da se prihodnja seja skliče pismeno.

Zakaj so pognali nemški liberalci tak krik v zbornici? Samo zategavoljo, ker nočejo obravnavati o nobenem vladnem predlogu, dokler ministerstvo ne prekliče znane jezikovne naredbe za Česko. Zraven zahtevajo, da morajo javne biti seje legitimacijskega odseka, ki razpravlja o veljavnosti protestiranih volitev. Terjajo slednjič, da se mora obravnavati o nujnosti njihovega predloga zastran jezikovne naredbe za Moravsko. Manjšina hoče torej strahovati večino. Kaj bo večina storila v teh razmerah, zdaj še ne vemo. Marsikdo je že rekel: Opravilni red naj se spremeni tako, da se kričači vržejo iz zbornice.

Ubogo ljudstvo! Ubogo po Judih zapeljano nemško ljudstvo! Poslalo je svoje zastopnike v državni zbor, naj se tukaj posvetujejo za blagor narodov. Namesto tega pa kričijo, kakor divjaki in ne pustijo poštenim katoliškim nemškim in slovanskim poslancem, da bi ti kaj storili za blagor svojih volilcev. Koliko poštenih nemških in slovanskih poslancev je bilo v torek obupnih pri tem groznem kriku! Odgovornost za neuspešnost državnega zbora so prevzeli nemški liberalci. Ubogi slovenski kmet! Nemškim liberaluhom se zahvali, da se ti ne olajša tvoje breme!

Cerkvene zadeve.

Šolske sestre v Repnjah na Kranjskem.

Prav blagonosno in osrečevalno za vodiško faro delujejo č.č. šolske sestre v Repnjah, kjer je podružnica iz matrne hiše v Mariboru. Ne-le, da je šola vzgledna glede potrebnega znanja in lepega vedenja deklic, temveč č.č. šolske sestre tudi skrbé za kako veselje šolaricam in za zabavo vsej okolici z lepimi igrokazi, ki jih napravljajo vsako leto od časa do časa. Tako združujejo prav lepo koristno s prijetnim, po latinskem pregovoru: »Utile dulci«.

Letos so napravile začetkom majnika tako zabavo z igrokazom »Sv. Notburga«. Priredile so to igro v znamenje hvaležnosti do svoje tukajšnje velike dobrotnice Katarine Šporn, po domače navadno imenovane »Jerajevе matere« ob njenem godu dne 30. aprila, potem 1. in 2. majnika. Prišlo je obilo domačinov in precej tujcev iz okolice, ki so vsi hvalili nepričakovano dobro izvršeno igro. Kako moško se je obnašal Notburgin oče Urban, kako si je nabasal tobaka in ga zažgal, prav kakor kak kmečki očanec, tako, da so navzoči kmečki možje rekli: »Ja, prav tako naredi, kakor nas eden«. Kako ponižno se je obnašala Notburga in kako plemenito so se nosile grajske gospé. Kdo bi mislil, da so to le šolske deklice? In kako lepo in ukusno so bile sestavljene žive podobe. Mislil bi si človek, da je v nebesih, videvši sv. Notburgo v nebeski slavi. Le škoda, da je to nesrečno zagrinjalo kar naenkrat ukradlo vso to lepoto spred naših oči. Sedaj pa se je pričelo gromovito ploskanje, in ploskali smo tako dolgo, da se je podoba pokazala v drugič in tretjič. Vsi navzoči, posebno tujci so bili izredno veseli, da so se udeležili te zabave.

Nič jim ni bilo žal, da so storili precej daljno pot. Le škoda, da so Repnje tako odstranjene od železnice, gotovo bi jih prišlo še več k takim veseljam.

